

Út af þessu skal yður hjer með þjónustusamlega tjáð til þóknunlegrar leiðbein- 128
ingar og birtingar fyrir hlutadeiganda, að jeg er samdóma því sem þjer þannig hafið 15. okt.
fram tekið, og að fyrirspurn hans beri því að svara samkvæmt því.

Brjef landshöfðingja til amtmannsins í suðuramtinu og vesturamtinu um 129
sveitfesti þurfalings — Með þóknunlegu brjefi dags. 24. f. m. hefur amtið sent mjer 15. okt.
erindi hreppsnefndarinnar í Nesjahreppi í Austur-Skaptafellssýslu, dags. 12. marz þ. á.
þar sem hún áfrýjar til mín amtsúrskurði dags. 12. ágúst f. á., er kveður svo á, að
Brynjólfur nokkur Jónsson á Stóruhá, sem nýlega hefur fengið styrk af nefndum
hreppi, er ekki hefur verið endurgoldinn, skuli teljast þar sveitlægur, og fylgdi sömu-
leiðis brjefi yðar umsögn hreppsnefndarinnar í fæðingarhreppi þurfamannsins, Bæjar-
hreppi í sömu sýslu, um áfrýjunarskjalið, og önnur skjöl, er að máli þessu lúta. Fer
hreppsnefndin í Nesjahreppi fram á, að tjeður amtsúrskurður, sum er byggður á því,
að Brynjólfur Jónsson hafi dvalið löglegri sveitfestisdvöl í hreppnum frá árinu 1874 og
til þess er hann 1889 fékk styrk þann, sem sveitfestismál þetta er af risið, verði úr
gildi felldur af þeim ástæðum, að sveitfestisdvöl Brynjólfs hafi slitnað við það, að hann
hafi vorið 1883 fengið 20 króna lán úr sveitarsjóði, og auk þess verðið í ólöglegri hús-
mennsku í hreppnum árin 1881 og 1882.

Eins og tekið er fram í úrskurði amtsins er hið umgetna 20 kr. lán, sem var
veitt Brynjólfi á 9. sveitfestisári, til þess að hann gæti fest kaup á kú, er hann þarfn-
aðist, og sem endurborgað var árið eptir, veitt án þess að nein tilsjón færi fram hjá
honum áður, eða sannað væri með öðru móti, að hann hefði bráða þörf fyrir styrkinn,
og slík sönnun hefur ekki komið fram síðar, heldur hefur þurfamaðurinn þvert á móti
borið fyrir rjetti, að hann þá í bráðina hefði getað komizt af án styrks. Að vísu má
telja það upplýst, að hann hafi verið efnaltill og þarfnast þess að fá kú til þess að
geta komizt af síðar, án þess að fella skepnur sínar, þótt hann væri þá ekki bjargprota
í svipinn, en lán úr sveitarsjóði til þurfamanns til þess að auka bústofn hans verður
venjulega ekki skoðað sem löglegur sveitarstyrkur, og sjerstaklega ekki þegar þurfamað-
urinn er sveitlægur í öðrum hreppi en dvalarhreppnum, nema framfærsluhreppurinn
hafi beiðzt eptir eða samþykkt að lánið sje veitt, og eins og áður segir var þörf Brynj-
ólfs ekki svo bráð, að ekki hefði verið innan handar fyrir hann sjálfan eða hreppsnefnd
Nesjahrepps fyrir hans hönd að leita lánsins eða styrksins til framfærsluhreppsins sem
þá var, Bæjarhrepps, sem er nágrennahreppur við Nesjahrepp. Jeg verð þannig að vera
amtinu samdóma um það, að lánveitingin 1883 hafi ekki verið löglegur sveitarstyrkur
er hafi getað orðið til þess, að slíta sveitfestisdvöl Brynjólfs í Nesjahreppi.

Að því er þvínæst snertir dvöl Brynjólfs árin 1881 og 1882 á Stóruhá, þar
sem hann áður hafði verið vinnumaður, frá því er hann kvæntist dóttur bóndans þar,
þangað til tengdafadir hans bætti að búa 1883, sýnir skýrsla sú, sem hann hefur gefið
um kjör þau, sem hann hafði hjá tengdaföður sínum, að hann hefur haft öll ábúðaraf-
not til móts við tengdaföður sinn af jarðarparti hans; að vísu er það ekki sannað, að
hann hafi haft formlega byggingu fyrir þeim parti er hann notaði, fyrr en 1883, en á
hinn bóginn eru ekki fram komnar nægilegar upplýsingar því til sönnunar, að hann

129 hafi dvalið þar fyrnefnd ár í leyfislausri húsmennsku, heldur bendir það atriði til hins
15. okt. mótsetta, að eigi verður sjeð að páverandi hreppsnefnd Nesjahrepps hafi amast neitt við
dvöl Brynjólfs þar í hreppum þau árin, eða látið það á neinn hátt í ljósi, að hún álití
dvöl hans að neinu leyti ólöglega, því það er ekki fyrr en 7 árum seinna, þegar
Brynjólfur verður þurfandi sveitarstyrks, að hreppsnefndin byrjar að vekja máls á því,
að dvöl hans í hreppnum árin 1881 og 1882 hafi verið leyfislaus. Það verður því
ekki álití að hreppsnefnd Nesjahrepps hafi tekið að færa nægilegar sannanir fyrir þess-
ari síðari málsástæðu sinni, og verður hún þannig eigi tekin til greina.

Samkvæmt framanrituðu ber að staðfesta hinn áfrýjaða amtsúrskurð frá 12. ág.
f. á., og skal hann að öllu leyti óraskaður standa.

Þetta tilkynnist yður hjermeð, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar
og frekari birtingar.

130 Brjef landshöfðingja til Baldvins L. Baldvinssonar um farbrjef vesturfara.
17. okt. — Útaf fyrirspurnum yðar í þóknanlegu brjefi, dags. 14. ág þ. á. um það, hvort út-
flutnings »línur« sjeu ekki skyldar til að láta útförum sínum í tje endurrit af farbrjefi
því er hún selur þeim og sem þjer tjáið innihalda allan útflutningssamning hennar við
þá, og ef svo sje, hvort þá nokkur af umboðsmönnum »línunnar« eigi rjett á að heimta
eða taka slíkt eptirrit af útförunum aptur, skal yður hjermeð þjónustusamlega tjáð, að
eptir 13. gr. í útflutningsslögunum 14. jan. 1876 þurfa útfarar eigi að halda á neinu
eptirriti, heldur eiga þeir rjett á að halda frumritinu af samningi þeim, sem útflutninga-
stjóra er skylt að gjöra við þá, og á lögreglustjóri að senda hverjum útfara nefnt frum-
rit aptur, þegar hann hefur rannsakað samninginn og ritað á frumritið vottorð sitt um að
samningurinn fullnægi ákvæðum laganna. Eins og fyrirmæli laganna um að samningurinn
skuli gjörður og sæta yfirvalds eptirlitum eru sett til þess að vernda útfarana, eins er
það augljóst, að ákvæðin um að frumritið skuli afhent útförunum eptir að samningurinn
hefur verið rannsakaður, miða að því, að útfarar hafi skilríki þetta í höndum sem
sönnunargagn, til þess samkvæmt því að leita rjettar síns gagnvart »línunni« eða hlut-
aðeigandi útflutningastjóra eptir 14. gr. laganna, ef til kemur. Af þessu leiðir, eins og
einnig þegar liggur í hlutarins eðli, að hvorki útflutningastjórinn nje neinn umboðs-
maður eða þjónn »línunnar« hefur rjett til að svipta viðsemjanda sinn þessu sönnunar-
gagni fyrir skyldum þeim, sem »línan« hefur tekið á herðar, og hafi það tíðkæzt, að
samningurinn hafi verið ritaður á farseðil vesturfara eða á skilríkið fyrir flutningsrjetti
með tilteknu skipi ákveðna leið, sem þeir eiga að afhenda á leiðinni, þá er sú venja
ekki lögum samkvæm, heldur ber að hafa samninginn útaf fyrir sig, í því formi sem
lögin tiltaka, frumritaðan á íslenzku með enskri þýðingu.

131 Brjef landshöfðingja til bæjarfógetans á Ísafirði um leyfi til að útmæla
23. okt. nokkuð af landi kaupstaðarins til túnræktunar. — Samkvæmt beiðni yðar, herra
bæjarfógeti, í þóknanlegu brjefi, dags. 8. f. m., vil jeg hjer með veita samþykki mitt
til, að bæjarstjórnin megi afhenda þeim bæjarbúum, er þess kynnu að óska, til erfða-